

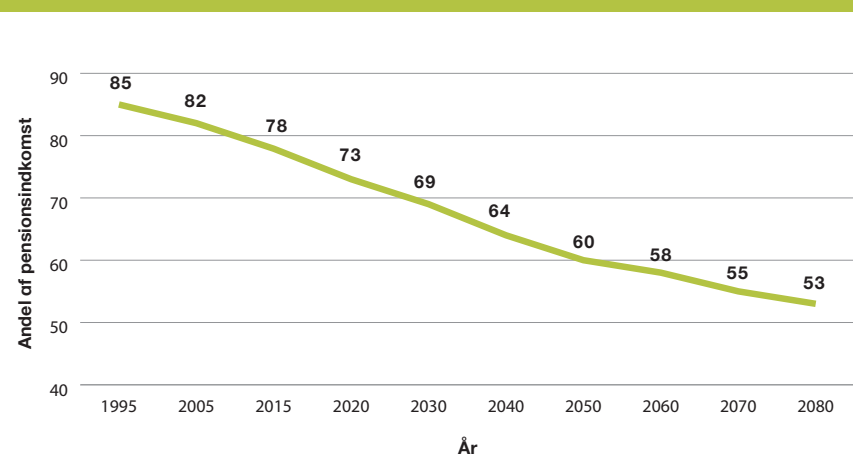
Hver anden pensionskrone kommer også i fremtiden fra det offentlige og ATP

Selvom flere danskere er begyndt at spare mere op i arbejdsmarkedspensioner de seneste 30 år, vil omkring halvdelen af pensionisternes indkomst også om 60 år komme fra det offentlige og ATP Livslang Pension. Det skyldes, at det vil kræve en noget større opsparing, end den vi ser i dag, hvis man selv skulle have sparet op til, hvad der svarer til folkepension, ældrecheck, boligydelse og varmetillæg. Det viser nye beregninger fra ATP.

Selvom store grupper i dag løbende indbetaler til arbejdsmarkedspensioner, og har gjort det siden slutningen af 1980'erne, er disse pensioner af en størrelse, hvor mange fortsat vil være afhængige af offentlige ydelser og ATP. I 1995 udgjorde folkepensionen med tillæg, boligydelsen og ATP i alt 85 pct. af pensionisternes bruttoindkomst. I 2015 var den andel faldet til 78 pct., som det kan ses i Figur 1. Alene værdien af den løbende udbetaling af folkepension (grundbeløb og tillæg) svarer til en opsparing på 3,2 mio. kr. for en enlig pensionist, den dag man når pensionsalderen. For at spare 3,2 mio. kr. op igennem et arbejdsliv skal en person med en gennemsnitsindkomst på ca. 350.000 kr. indbetale omkring 25 pct. ekstra til pension om året.

De private pensionsudbetalinger fylder altså mere i dag end for godt 20 år siden,

Figur 1 - Offentlige ydelser og ATP's andel af den samlede pensionsindkomst 1995 til 2080

Note: Figuren viser de offentlige ydelser og ATP's andel af de samlede pensionsindkomster (folkepension, ældrecheck, varmetillæg, boligydelse, ATP.) Den øvrige indkomst er fra de private arbejdsmarkedspensioner og individuelle pensioner. I opgørelsen indgår alle folkepensionister, der er 1 år over folkepensionsalderen, og som modtog folkepension i januar måned i året. Perioden 1995-2016 er baseret på registerdata, mens tallene fra 2020 og frem er baseret på en fremskrivning af den danske befolkning til 2080.

Kilde: ATP's beregninger, 2019, på data fra Danmarks Statistik og DREAM-gruppen.

men offentlige ydelser og ATP Livslang Pension udgør stadig den største andel af indkomsten for de fleste pensionister.

40 pct. uden pensionsopsparing i søjle 2 og 3

Der er flere årsager til, at pensionskroner fra det offentlige og ATP fylder så meget. For det første har 40 pct. af pensionisterne stadig i dag kun offentlige pensioner

og ATP som indkomst, fordi de ikke har løbende udbetalinger fra en arbejdsmarkedspension eller en individuel pensionsopsparing. For det andet ville man skulle spare meget mere op til pension, end de fleste danskere gør i dag, hvis man selv også skulle spare op til en pension, der svarer til folkepensionen. For en enlig folkepensionist ville det kræve en ekstra opsparing på omkring 3,2 mio. kr., indtil

man når pensionsalderen, for at kunne finansiere en bruttoudbetaling svarende til folkepensionens grundbeløb og tillæg på i alt 155.580 kr. i 2018. Og så mangler man stadig at spare op til boligydelsen, ældrechecken og varmetillægget. Man skal dog her huske, at man gennem generationskontrakten har optjent rettigheden til de offentlige pensioner gennem skattebetalinger igennem arbejdslivet.

Men folkepensionen vil vel ikke have særlig stor betydning i år 2080, når nutidens arbejdsmarkedspensioner er fuldt udbygget – modnet, som det kaldes – på både ind og udbetalingsiden? Sådan tænker mange formentlig. Men hvis man prøver at fremskrive de opsparingsmønstre, man ser i dag, bliver virkeligheden en anden. En sådan fremskrivning

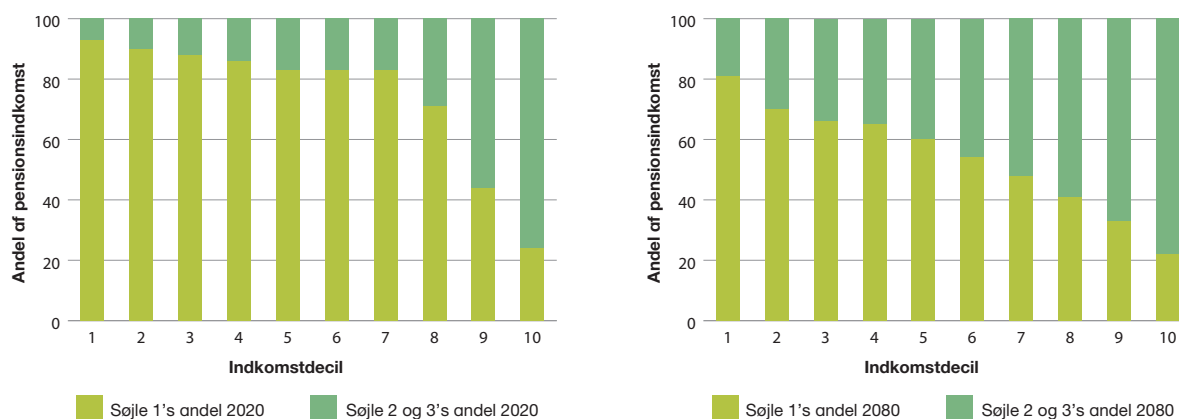
viser, som det ses i Figur 2, at de offentlige pensioner og ATP Livslang Pension stadig vil udgøre godt halvdelen af indkomsten. I år 2080 kommer de private pensioner altså til at udgøre en større andel af pensionsindkomsten, men rigtig mange vil stadig være afhængig af de offentlige pensionskroner og ATP Livslang Pension. Og selvom de private pensionsudbetalinger til en vis grad modregnes i de offentlige pensioner, så betyder de større private pensionsudbetalinger også, at indkomsterne vokser i fremtiden for rigtig mange pensionister – især i indkomstdecil 2-8.

Analysechef i ATP Michael Jørgensen siger om udviklingen og fremtiden:

”Det er godt for både den enkelte og samfundet, at pensionsopsparingen sti-

ger for mange. Det kan imidlertid få nogle til at tro, at de offentlige pensioner og ATP Livslang Pension ikke vil eksistere eller ikke have særlig stor betydning for pensionister i fremtiden. Det er helt forkert. Langt ud i fremtiden vil der fortsat være brug for kroner til pensionisterne fra det offentlige og ATP Livslang Pension. Og samspillet mellem de private pensioner, offentlige pensioner og ATP Livslang Pension er netop i fællesskab med til at sikre, at stort set alle danskere får en rimelig pension i deres alderdom, og mange vil endda få pæne indkomster via deres private pensionsopsparinger.”

Figur 2 – Offentlige ydelser og ATP's andel af pensionsindkomsten 2020 og 2080 i deciler

Note: Fremskrivningen viser, hvor stor en andel private og offentlige pensioner samt ATP forventes at udgøre i 2020 og 2080, når pensionisterne opdeles i ti indkomstgrupper. Af figuren fremgår det, at det især er for de mellemste indkomster, at de private pensioner kommer til at udgøre en større andel af indkomsten.

Kilde: ATP's beregninger, 2019, på data fra Danmarks Statistik og DREAM-gruppen.

Sådan er der regnet

I opgørelsen indgår registerdata (1995-2016) for alle personer, som var folkepensionister i januar måned i året, og som var 1 år ældre end folkepensionsalderen. Analysen omfatter kun dem, der er 1 år ældre end folkepensionsalderen, fordi mange har blandede indkomster i det første folkepensionsår. Desuden indgår også et fremskrivningspanel frem til 2080 af den danske befolkning, kaldet SMILE, som DREAM-gruppen har lavet. DREAM-gruppen er en uafhængig institution, der har som hovedformål at foretage langsigtede strukturanalyser af den danske økonomi.

I opgørelsen af pensionsindkomsten indgår følgende indkomsttyper i de tre søjler:

Søjle 1: Folkepensionens grundbeløb, folkepensionens tillæg, ældrecheck, varmetillæg, boligydelse og ATP

Søjle 2: Arbejdsmarkedspensioner

Søjle 3: Individuelle pensioner

Varmetillægget og boligydelsen er bruttificeret med en skatteprocent på 38 pct. og efterfølgende delt ud på personerne i husstanden. Der ses bort fra erhvervsindkomster, da de typisk fylder mest de første år af pensionstilværelsen. Ligeledes ses der bort fra andre kapitalindkomster, da de ikke er tilgængelige i fremskrivningsdata.

Fremskrivningerne tager som nævnt udgangspunkt i et fremskrivningspanel (SMILE) fra DREAM-gruppen. Vi har selv opdelt tilknytningen til arbejdsmarkedet yderligere, og beregnet pensionsopsparinger baseret på tilknytningen til arbejdsmarkedet. Ved beregningen af de private pensionsdepoter i fremtiden, har vi fulgt antagelserne fra Finansministeriets fremskrivningsrapport fra juni 2017: "Det danske pensionssystem nu og i fremtiden". I beregningerne er anvendt samfundsforudsætningerne fra 2018.

Ved beregningen af værdien af folkepensionen, og den krævede opsparing for en person med gennemsnitsindkomsten på 350.000 kr. igennem et arbejdsliv er de langsigtede samfundsforudsætninger for 2018 blevet anvendt sammen med restlevetiden fra ATP's levetidsmodel SAINT. Beregningen viser opsparingen, der er nødvendig for at få bruttoudbetalingen (dvs. før skat og modregning).

Det danske pensionssystem

I Danmark har vi et klassisk 3-søjle-pensionssystem:

Søjle 1 sørger for en rimelig grundpension gennem hele pensionisttilværelsen og tjener som en beskyttelse mod "fattigdom". Folkepension, ATP Livslang Pension, ældrecheck, varmetillæg og boligydelse udgør indkomsten i søjle 1.

Søjle 2 sørger for en tilfredsstillende dækningsgrad i forholdet mellem pensionsindkomsten og indkomsten som erhvervsaktiv. Søjle 2 består af arbejdsmarkedspensioner, som i høj grad er aftalt via overenskomster og nogle gange via firmaordninger. Arbejdsmarkedspensionerne er obligatoriske for de fleste lønmodtagere, og minimumsprocenten for indbetaling ligger ofte også fast.

Søjle 3 giver mulighed for en individuel fleksibilitet, som eksempelvis kan bruges, hvis man ikke er omfattet af en arbejdsmarkedspension i søjle 2, eller man ønsker at supplere sin pensionsordning i søjle 2. Søjle 3 består primært af individuelle ordninger, som man kan tegne i et pengeinstitut eller hos et pensionselskab.

Pensionerne i de 3 søjler består overordnet af tre typer af pensioner: Livrenter, ratepensioner og kapitalpensioner/alderspensioner. Livrenter udbetales, så længe man lever. Ratepensioner udbetales i en årrække – minimum 10 år og maksimalt 30 år. Kapitalpension/alderspension udbetales som et engangsbeløb.

I søjle 1 er både folkepensionen og ATP-pensionen livslange pensioner, fordi de skal sikre en rimelig grundpension igennem hele pensionisttilværelsen. I 2016 indbetalte 85 pct. af de 18-64-årige til ATP Livslang Pension. Man indbetaler ikke til folkepensionen, da den er skattefinansieret, men næsten alle danskere vil være berettiget til folkepension, når de når pensionsalderen.

I søjle 2 indbetales i gennemsnit 56 pct. af opsparingen til en livrente, mens der indbetales 44 pct. til en ratepension, og der næsten intet indbetales til en kapitalpension/alderspension i søjle 2. Ansatte i den offentlige sektor, der indbetaler til søjle 2, har færre valgmuligheder mht. produktet, og derfor indbetaler de offentlige ansatte i gennemsnit 82 pct. af pensionsopsparingen til en livrente, mens omkring 40 pct. i den private sektor gør det.

Overordnet set indbetalte 64 pct. af de 18-64-årige i 2016 til en søjle 2-ordning.

I søjle 3 kan man selv vælge, hvilket produkt man ønsker, og hvor meget man ønsker at spare op, og da er det kun 24 pct. der indbetales til en livrente, mens 38 pct. indbetales til en ratepension og 38 pct. til en kapitalpension/alderspension. Samlet set indbetalte 16 pct. af de 18-64-årige i 2016 til en individuel ordning.